

Aira Birziņa

Publicēts: 06.05.2021.

Dirģentei un pedagoģei Airai Birziņai Triju Zvaigžņu ordenis piešķirts 2015. gada novembrī par nopelniem izglītības un kultūras darbā, nozīmīgu radošu devumu kora mūzikā un sieviešu koru kustības attīstībā Latvijā.

Aira Birziņa (19.06.1968.) dzimusi Lubānā, Madonas rajonā. Mamma Inta strādāja dažādus darbus, tētis Juris bija šoferis, jaunībā arī autokrosists. Birziņu mājās bieži skanēja mūzika, dziedāja dziesmas, dejoja. Tētis pašmācības ceļā bija apguvis akordeona, vijoles, čitara, nedaudz arī klavierspēli, mamma – akordeona un klavierspēli. Abi vecāki kopš skolas gadiem dejoja Lubānas deju kolektīvos, vēlāk tētis dejas soli ierādīja arī savām trim meitām - pirmdzimtajai Airai, Guntai un Laurai.

Skolas gaitas A.Birziņa uzsāka Lubānas vidusskolā. Klases audzinātāja Līga Bāliņa ieteica meitenei apmeklēt mūzikas skolu. Madonas mūzikas skolas Lubānas filiālē A.Birziņa iestājās 1975. gadā un apguva klavierspēli. Vēl 4. klases skolniece, A.Birziņa spēlēja pavadījumu gan skolas bērnu, gan sovhoza vidējās paaudzes deju kolektīvam. Aira pat sagatavoja 4. klases ansambli patriotisko dziesmu konkursam, uzvarot rajona mērogā!

1983. gadā, absolvējot mūzikas skolu, klavieru skolotāja ieteica talantīgajai meitenei doties uz Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas Kordirģēšanas nodaļu. "Pēc 8. klases negribēju pārtraukt apgūt mūziku. Domājot par savu profesiju, apdomāju Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas piedāvāto mūzikas programmu plusus un minusus un kopā ar savu klavieru skolotāju nonācām pie secinājuma, ka mācišos kordirģēšanu, jo dirģentiem pietiekami labi jāspēlē klavieres, labi jādzied un vajadzīgas labas solfedžo zināšanas un prasmes, kādas man bija. Tā es nokļuvu konsultācijās Jāzepa Mediņa Mūzikas vidusskolā," atminas A.Birziņa. A.Birziņa tajā arī iestājās un 1987. gadā absolvēja izcilā pedagoga Jāņa Lindenberga klasi.

Sekoja studijas Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Kordirģēšanas nodaļā, ar bakalaura grādu absolvēta Ivara Bērziņa klase (1992), ar mūzikas maģistra grādu — Imanta Kokara klase (1995). Zināšanas A.Birziņa papildinājusi dažādās Eiropas un pasaules

mūzikas augstskolās, kā arī darbojoties starptautiskās koru un mūzikas organizācijās.

Kā dziedātāja un soliste A.Birziņa piedalījies daudzos profesionālo koru projektos, vokāli instrumentālo darbu koncertos un ieskaņojumos Latvijā, Vācijā, Zviedrijā, Beļģijā un Francijā. Dziedājusi profesionālajā kamerkorī "Sacrum" (1990-1992) un kamerkorī "Versija" (1996-1997).

Pirmo kormeistares darba pieredzi A.Birziņa ieguva jau vidusskolas laikā. Sākumā sievietes kori "Sakta", vēlāk strādāja par diriģenti sievietes kori "Ausma" un Dobeles rajona skolotāju kori "Sidrabe". No 1997. gada sešus gadus diriģēja Ādažu pagasta jaukto kori "Jumis". Kopš 2000. gada ir sievietes kora "Dzintars" mākslinieciskā vadītāja un galvenā diriģente, vada Rīgas Doma meiteņu kori "Tiara".

Strādājot Tautas mākslas centrā, A.Birziņa bija vairāku kormūzikas pasākumu iniciatore, koordinatore, direktore un producete. Izglītoja jaunos kordiriģentus Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolā, kā arī strādāja Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolā. Šobrīd ir kora diriģēšanas profesore Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā. Bijusi Saldus rajona koru virsdiriģente, joprojām ir Rīgas pilsētas sievietes koru virsdiriģente. Ar kuriem gūtas uzvaras starptautiskos konkursos. A.Birziņa bijusi četru Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku virsdiriģente un dažādu kora mūzikas pasākumu organizatore. Kā eksperte A.Birziņa darbojusies daudzās Latvijas un arī starptautisku koru konkursu žūrijās.

A.Birziņai pirmās atmiņas par Ogrī saistās ar 20.gs.80.gadiem, kad šeit apciemojusi kursabiedreni Ingunu un izbaudījusi ziemas priekus Zilajos kalnos. Pēc tam 1987./1988. gada sezonā, vēl konservatorijas laikā, A.Birziņa praktizējies jauktajā kori "Ogre", kur bija kormeistare. Šis bijis laiks, kad ļoti iepatikušies cilvēki Ogrē. "Darba gaitās Ogrē nokļuvu pēc Ogres Tautas nama toreizējās vadītājas Rozālijas Galvanovskas aicinājuma dibināt kori šajā tautas namā. Uz izsludināto uzņemšanu bija atnākušas sievietes un tikai viens vīrietis. Toreiz teicu Lijai, ka varbūt Ogrē jādibina tieši sievietes koris, jo vairāki jauktie kori jau bija. Un tā 1987. gadā radās "Rasa", ar kuru esmu kopā vēl aizvien," atminas diriģente un piebilst, ka pamatā sanācis strādāt ar sievietes koriem, bet tā nav bijusi apzināta izvēle - tā ir sagadījies. "Līdz 2003. gadam esmu strādājusi arī ar vairākiem jauktajiem koriem. Ausma Derkēvica aicināja mani turpināt viņas lolotā kora "Dzintars" vadīšanu, RDKS darbu ar meiteņu kori uzsāku, kad mana māsa, kura dibināja šo kori, pārcēlās uz dzīvi ārzemēs un man piedāvāja pārņemt meiteņu kora vadību."

No 2003. gada A. Birziņa ir Ogres apriņķa koru virsdiriģente, bija arī Ogres Mūzikas svētku mākslinieciskā vadītāja. "Strādājot Ogrē, man aizvien šeit ir tā pati sajūta, kāda bija pirms 30 gadiem, – patīkami cilvēki un kūrortpilsētas noskaņa. Tā es izjūtu Ogrī. Šai pilsētai piemīt zināms vieglums," atklāj A.Birziņa.

1999. gadā diriģente saņēma Latvijas Republikas Kultūras ministrijas prēmiju tautas mākslā. Par nopelniem izglītības un kultūras darbā, nozīmīgu radošu devumu kora mūzikā un sievietes koru kustības attīstībā Latvijā 2015. gada novembrī A. Birziņai piešķirts valsts augstākais apbalvojums - Triju Zvaigžņu ordenis. 2015. gadā diriģente saņēma arī Rīgas Domes gada balvu kultūrā "Baltais zvirbulis", 2017. gadā - Ogres novada Kultūras centra Gada balvu kultūrā, 2018. gadā - Latvijas Republikas Ministru kabineta Atzinības rakstu. "Jebkurš darba novērtējums ir patīkams - vai tā būtu Ogres kultūras Gada balva, vai Ministru kabineta Atzinības raksts. Triju Zvaigžņu ordenis, protams, ir lielākais mana līdzšinējā darba novērtējums. Tas man ir ļoti nozīmīgs, jo Latvijas Dziesmu svētku tradīcijas uzturēšanā un veicināšanā esmu strādājusi daudzus gadus, turklāt ne tikai kā koru vadītāja, bet arī kā lielu valsts mēroga notikumu veidotāja un virzītāja," saka A.Birziņa.

A.Birziņas ģimenē izaudzīnāta meita Austra, un nu jau ir arī mazmeitiņa Rūta. Meita Austra ir mūzikas skolotāja lecvavā, strādā pirmsskolā un mūzikas skolā, ir arī Svētdienas skolas skolotāja Rīgas Lutera draudzē.

Runājot par saviem hobijiem, A.Birziņa atzīst, ka viņas kaislība ir mūzika un tā aizņem visu viņas laiku. "Kad esmu dzimtajā Lubānā, rosos dārzā. Man tas ļoti patīk un mazliet arī padodas. Bija laiks, kad daudz fotografēju," piebilst diriģente.

<https://www.ogresnovads.lv/lv/aira-birzina>